

Yjalleberd (Gem. Heerenveen). F. 10 (Friesse tekst)

1. ɔx dɔ kɪn: ɔ̄, vɪkɔl sɪn+gɔ dā vnaɔ ʔɔ bary
2. mɪŋ karmara.ɔt - of frɪn'dɪn (2 en 3) fɔ̄uɔtɔ
bloman vɛtɔr (1)
3. sɔ spɪnɔ bɪɪntvɔdɔx ɔ̄lɪnɔ^x nɔ mair mɛi
mɔsɪnɔs (2 en 3) - of mɔsɪn: (1)
4. vɔmkɛ.ɔrɔ ɪsvɪ.ɔt (2) - of svɪ.ɔt (3) - vɔrk
|| dre:χitɔn = zwaar te verteren voedsel.
5. vɔpɔt skɪp kɪgɔ̄. ʔɔ (1) - of kɪgʔ. ʔɔ (2 en 3) -
skɪmɔlɔx brɛ.ɔ
6. dɔ tɪmɔrmɔn hɛt ɔ splɪntɔr ɪnɔ frɪɔr
7. dɔ skɪpɔr slɛkɔ kɪm vɔmɔ mɔlɔ (3) - of lɪpɪ^m (2)
8. ɪn dɔt - of dɪ (2) - fɔbrɪk ɪx nɛ.ɔt (1) - of ook
nɪks (2 en 3) tɔ sɪn
9. kɔ̄jɪ fɔr mks ɔ.ɔ̄xbrɔ.ɔ̄stɪ || bɛn - kind ||
10. tɪm: (Īmen) mair k fɔ̄uwar glɛ.ɔ̄xɔn bɪ.ɔr
|| rɔ: mɔr - mɪŋɔl (1) - of lɪtɔt (2 en 3) - ɔt jɛl'mɪŋɔl.
de halve liter, het voorwerp waarmee gemeten
wordt, maar: ɔn hɛ.ɔ̄lɔ lɪtɔr mɔlks - een halve
liter melk (2 en 3) - ɔn jɛl'kɔnɔ = twee liter,
veroud. evenals: ɔnɔ.ɔt = 1/2 l. ɛn ɔm frɛ: gɔl - 1/2 l.
11. brɪŋys tva: (2) kɪlɔ kɛsⁿ - of fɔ̄uwar pɪŋ
kɛsⁿ (1)
12. sɔ hɛ mair (1 en 3) - of mɛi (2) hɔr (1) - of hɔ̄ (2 en 3) -
fɪ:vɔn brɛiɔ lɪtɔr vɪn vɔpɔrvɪŋkɔn || vɔpsɪpɪ (1) -
of vɔsɔ: pɪ^m (2 en 3) ||
13. hɛi vɔ mɛi slɔ.ɔ̄ mɛi ɔ̄nkɛpɔl (1) - of kɔpɔl
(2 en 3) || ɔ̄ stɔk ||
14. ɪk hɛ sɪŋkɪnbɔl fɪu.ɔn
15. ā. ɪntɔrklar: s vɔt nɛt fɔlɔ mɛ.ɔ̄ dɪ.ɔn
16. ɪk bɪmblɪ:t dɔtɪk nɛt mair (1 en 3) - of mɛi (2) -
hɔr (1) - of hɔŋ (2 en 3) - gɔŋ (1 en 2) - of gɛ.ɔn (3) bɪn
17. ɪk hɛbɔt nɛt dɪ.ɔ̄ jɛ (hoor) || fɔ: dɔr nɔ^u ɔkɪ:
nu zal ik je, vriend! ||
18. vɪ hɛtɔt dɪ.ɔn - dɪsɛldɔ (1) - of dɪsɛlfɔdɔ (2 en 3) -
dɪ dɛr ɔŋkɪvɪt
19. spɪn - vɛp - spɪ.ɔ̄xɔ̄x (lɪnnenshuis) -
rɛ.ɔ̄gɔbɔl
20. pɛt (met klep) - mutsɔ (zonder klep) - hu.ɔt -
ɔ̄ŋ'kɪpskɔr - dɪ ɔ.ɔdɔ kɪps (dat oude ding, ver-
ouderde hoofddeksel) - vɛtɔ mutsɔ - svɔtɔ mutsɔ -
dɔ fludɔr - ɔt 'jɛrɪɔr - ɔt hɔvɔtsjɔ (1) - ɔt hɔtsjɔ
(2 en 3) - bary - bɔnɔt (3) - gra: dɔ (weiland) -
fɪnɔ (bijde boerderij, voor weiden bestemd) -
dɔ mɪjɔdⁿ (1) (Īponiem: de hooilanden) - pɪvɔd -
stɪ.ɔ̄l (1 en 3) - pɔrɔdɔstɪ.ɔ̄l (2) - hɔ: gɔ (1 en 3) - hɔ: gɔ
(2) - kɪkɔt (1 en 3) - kɪkɔr (2) - flɪndɔr
21. dɪ kɛ.ɔ̄l (1 en 2) - of kɪjɛl (3) - of fɔŋgɛr fɛnt (3) -
brɔxt dɔ hɛ: lɔ vɛ: rɔlt ɔnɛt fɛxtsɪŋ
22. dɔ kɛiɔst (1 en ook 2) - of kɪ: gɔst (3) - ɔ̄ strɪŋkɔrɔkɪsɔs
fɔmɛi - of 'fɔmɪ (2 en 3)
23. ɪŋpɔ.ɔn lɪtⁿ sɔ.ɔt ɔ.ɔdɔ skɪp^m slo: pɔ
24. hɛi hɛtɔr (ɔ̄ hɛ.ɔ̄r) ɔmbɪt fɔŋ: hɪŋkɪgʔ
25. jɔ̄ mɛi tva: brɛ: dɔ stɪŋ: || brɛ: dɔr - dɔ brɛ: tɔn ||
26. dɔt stɔrɔndbɛ: lɔ stɪ.ɔ̄tɔr nɛt mɛ.ɔr
27. dɪ hɛtⁿ lɪb^m (1) - of lɛ: vɔn (2 en 3) - ɔ̄xɔm pɪrɪ: s (2) -
of ook pɪrɪns (2 en 3) - of ɔrɪ ɔ̄ lɪs vɔpɔ sɛ.ɔ̄rɔ hɔlɔ
28. dɔ dɪ: vɔl ɪx nɛt ɪnɔ hɛ: mɔl blɔp.^{ɔn} (1) - of
blɔ^un (2 en 3)
29. dɔ skɪalbɛn - of skɔlbɛn - bɪnɔ (2 en 3) - of hɛ (1) -
mair (1 en 3) - of mɛi (2) - mɛ: stɔr nair (1 en 3) - of nɛi (2) -
sɛ: vɛst - of ook vɪst (3)
30. ɪk hɛɪn tɔ nɛt kɪmɔ jɛtɪ kɛ.ɔ̄ bɪn (1) - of ɪkɪnɛt
jɛdɔ kɪmɔ dɔn dɔtɪk - of ɔ̄xɔdɔk - kɛ.ɔ̄ bɪn (2 en 3)
31. dɔ barygɔn - of barygʔ (2 en 3) - mɛi: jɔ (2) - of mair: jɔ
(1 en 3) gra:χ lɪmɔ.ɔ̄l ɪnɔt dɪŋŋkɔn || ɔt fɛ: = het vee ||
32. hɛi kɛnɛt nɛi - of nair (3) - sɪ vɔrk (tva) - hɛi hɛtɔt
ɪnɔ kɪ.ɔ̄l || dɔ stɔ.ɔ̄tɔ alleen van dieren, dan
nog ruw geacht ||
33. sɛtɔxɔ̄ stɔk ɪndɪ bɪ.ɔ̄xɔm
34. nɛ: kɛ: gɔlɪŋ dɔg vɔ jɪ nɛt mɛ.ɔr
35. tɪ jɪŋ - ɪk hɛ dɪ ɔltvair kɛ.ɔ̄r vɔpɪ^m || hɔp (tegen
dieren, die opzij moeten gaan (1 en 3), (2) gebruikt
dan 'hɛ: la || mensen worden aangeroepen met hɛ:
(2 en 3) - of hɔp (1 en de ouders van 2 en 3) ||

36. di par is net rij - de pit n bin (2) - of bin (3) -
no vit
37. so bin opt lo.ən (1 en 3) - so bint lo.ən in - so
bint fjelt in (niet voor veldarbeid).
38. so hetam e.ət kulp n vmsi jelt vpts meitsjan
- of maitsjin (1 en 3)
39. hei sa. l st no. vit fi.ər bryn
40. so iz da helt (1 en 2) - of helt (3) - fvnə molka
k vit re kə
41. da mō mat (2) - of mut (3) - fō sī frou vpkuma
42. inə snitsər mar (Sneeker beer) svema (2) - of
svema (1 en 3) - iz gəfa. ələk
43. hei het n so.ət - of bu.əl (1) - pra: tsj ə vmdstər
(1 en 3) - of vmdstic (2) - sa. sterk is
44. vci mətər da helt fənhe ē jim da o.ərə helt
(1 en 2) - of helta (3)
45. help (mi) əs vmdət be.ət vpts til n // ət be.ət
is voor 2 en 3 ook t hele ledikant, voor 1 alleen
de inhoud
46. ys timər mon isat fet əz n sta. k
47. so he veda vi.ət fjista sprinj ku
48. da bymən sol (2) - of sa. l (3) da be.əm intsjə
49. du x.əst ət x.əst (1) - of ət rar. m (2) - of ook ət
gl.əs (3) - əstixt
50. da blok bəgintə li.əd n fuada (1 en 2) - of
fo.əda (3) pre: k
51. spre. - kirkoril (1) - of kirkodrill (2 en 3) - vormen
van spre. ədə niet gebruikelijk
52. di frou hetət hi.ər dər ə - of hetət hi.ər
knipəl it n
53. sinheit het n se. x. j. ət nei (1 en 2) - of na. i (3) -
sku.ə. lə (2) - of skələ (3) - ge. ə lit n
54. ik hetam əv rət (1 en 3) - of əv r. i. ədən (2 en 3) -
vmsa. lət nət be.ət vətər la. n s tə gə. ən
55. mys kləp: rəgə həkəlɪŋ: (nog op stal) - of
fɪŋk? (even later in de weide) - fjɪfə jɪ
nət folə
56. stjin: pət n bin ne.ət (1) - of ook niks (2 en 3) -
vaxə // kə. lə pət n (grijs met blauw (2 en 3); voor
(1) ook wel de grote bruine inmaakpotten)
57. dər: vən // ka. xəl - ha. ət - ət hnt. ə: (1) - haard-
stedell dər kə n s t. i. ət i n s h u k ə l l
58. ima. ət iz ət nət tə kə.ət vmtə ke. ət ən
59. di kjesə (1 en 3) - of ke. əs (2) - jəut n h. ə. lətər fjə x. t (1) -
of lə. x. t (2) - of lə x. t (3) - nou
60. hei lēt ət hindər anəstət
61. du kwa. m: (1 en 3) - of kwa. m: (2) - jim jɪr
ələ jɪr n me. i - of ma. i - də merk
62. do: mənə se. dət gət fulma: kət is
63. do se. ə x. st (1) - of se. ə x. st (2) - me. i vvl ma. do
hēt ne.ət (1) - of niks (2 en 3) - tsjimi (1) - of tsjimi
(2 en 3) - se. i n - of sa. i n
64. da swel n (1 en 3) - of swel t j. i s (2) - kuma ik gə. ə (3)
- of 'dēmi (2) - vət
65. sa. st (1) - of sət (2 en 3) - ju ət nētə dər mən
// gē. əst nētə dər mən //
66. me. jə se. ik gra: x tsi: s (1) - of si: s (2 en 3)
67. sē mətər is kəpət - of stɪ kən (1)
68. ət het n va. r. m s dēi vət - entɪ xā mō. ə jə jim
// ə. milt (1) - of ləkər (2) tē. i n t s j ə - eenzacht regenbutje
69. dət jɪŋk jə rɪnt vɪ. blə. ətə fuət n (1) - of fət n (2) -
of fə. ət n (3) // vɪ. 'hɔ s kən (1) - of vɪ.ə hɔ z n (2) - of
vja. s fə. t lɪ ŋ (3) - op kousevoeten
70. dē sɪt n bə. st i n d i k ə n ə // ə. skuur (1 en 3) - of
skur (2) = scheur, bv. in kleren
71. ik vū vvl dət əpəst əmbri: f brəxt
72. ət ha. i. t. (1 en 2) - of ha. t (3) - doxt mi se. ət
73. svkə d vɛz. bɪ ŋ ə l s (1 en 2) - of d w ɛ z b ɪ ŋ ə l s (3) -
kɪ ŋ k n ɪ t m e i v m g e. ə n
74. nei kufi dər ŋ k? sponə vci thindər fə. ə (2) -
of fə. əda (3) - nei ə kərə
75. ik bē vət kə. t s ə x fə fə n ə mō. ə n ə ə. ə. l
76. də so. ən fə. n ə. kə. ə n n hət ik sɔ. l dər i t
vət

77. vist jir gjin veinma₁ker (1en2) - of vai-
makor (3) - ta vejanen || ã. spombu:go(1) - of am
pũlmbõ:χ(2) - of am pũlbo:χ (3) ||
78. di ro.ox₁ he la₁gõ stikols
79. ik l'õ(1) (1en3) - of lou(2) - dõr gẽ bit - of vnt - fon
80. at bentsjõ vi.õ ol de.õ - of ve:õ(2) - of vai(3en
1) - fo.õrdõb at do: pũ vnaõ ku^õ
81. sin e.õrõn rnaõ ã. sin e:gan (1en3) - of e:g^õ?
(2) - t₁rõgõ
82. ha₁r fa₁mko xmei õnkurka ne:õt bus
(2en3) - of dõ bus(3) ta₁ ombromõls ta sikhõn
|| dõ bus^õ ||
83. dõ mist^õ trima(1) - of tre: - of spe.õk(2en3) -
yti ledõr
84. he:õ setõn ki.õl v₁p fõjõ he:õ sa₁ - of fõnkum'sa₁
85. at vi.õ dõ mĩ.õk õn vmo.õx ne.õtõr e.õdõn
õxumjilt
86. dõ multõ isha₁ (1) - of hãn (2en3) - d₁ru₁χ
fa₁nõto.õst
87. didik rnt me:õ (2) - of ma:õ (1en3) - õmbvõxt -
õtx₁õr ã:õn v₁m õxjõ dõst la₁gõs ge.õnõ
88. ik he õntõvmaõ (1) - of trumõl(2en3) - ma:õnõm
(3) - of me:õna:õm - fo.õrõõ litaõ jõnõ
89. dõ bukõsmõ.õt i₁n: bõ.õls ku₁õstõ (1en3) - of
hõstõ(2)
90. sã feskõ vi.õ net la₁gõ ma₁võl mo.õi
91. i net skõrt iõat nõx at bestõ (2en3) - of nõx
õpõmbest^õ (1)
92. ã. skõtõr mat (1en2) - of ma:õt(3) - gu.õt mõkõ kõnõ
|| õn tukõ bu.õr (goede boer) - 'gõt sjs tuk = handig
in het steken van een draad door de naald 1en3
- õn tuk be: sjs = een best stuk vee(1) ||
93. sjõgõs ãk min hu.õt ik fõnõ hõst
94. ik vnt net v₁õkõm sikhõ mut (1en3) - of mat(2)
95. õnkõ.õ dõ keldõr iõ best fo.õt (3) of fõst(2) - bi.õr
96. ik must vksõ blõ.õt d₁õrõkõ õma₁ntõstõrkjõn
97. ik sõl - of sa₁l - e.õst õkõ:õ l'õnt' butis he:õjõ

98. mimbru.õr vi.õ vnaõx
99. dõ mõlka₁õrõ hõet^õ sõ.õt klõntõn (veel klanten)
100. di supõ istõn ã. su:õ - stju:õmõr ma:õ (1en3) -
of me:õ(2) - võrum
101. ve:õ su.õn: di pnt i₁n: u:õ rõ fulgõ.õjõ kõnõ
102. dõr fõlt ne.õt - of jonger n₁õk:õ - õp hõm tã s₁õx^õ
103. he:õ kumt no.õit^õ n^õ mõnõyõslet
104. i₁n ita:õljõ b₁õnõ fy:õspjwõndõ bõrgõn || flibjõ
(3) of se.õvõrjõ (2en3) = kwijlen; spõ:õjõ - of ook
flikjõ(3) = spuwen; spõ:õjõ - of bra:õkõ =
overgeven || õn hõn kve:õlt (3) - of õn hõn flibõt
(2) - een hond kwijlt ||
105. dõ.õstõu(2) - of duastõu(3) - dõr v₁p tã d₁õk^õ?
|| ã. va:õn (1en3) - of ve:õn (2) - a₁ndrõkõ = een
wagen aanduwen ||
106. tõ(1) - of i₁m (2en3) - bõlõxvõt (Poldward)
hõxõ - stik y₁tõ brõ.õgõ fa₁t
107. dõ mist õskumõ v₁mõs f₁u.õtõ - of fõlõ(2) -
of fja₁ltstõ(3) - tã s₁õn
108. he:õ is fõ jõu wõt kvõ.õm (1) - of kõ.õm (3) -
me:õ (2) - of ma:õ(3) õn d₁kõ bõ.õx me:õ(1) - of ma:õ
(3) jilt || õn k₁kõ^õ p₁õn(3) ||
109. di dõ.õr is fõm bõ:õ kõn(1) - of bõ:õkõ (2en3) - hõut
ma:õkõ
110. õn trõudõ frõu mat na.õ:õjõ kõnõ || õn trõud
vi:õf kan er bij (1) desnoods nog wel op door ||
111. ik he jir ge.õ s₁õ.õ sa₁.õit - ma₁t vi.õ g₁õgõ gu.õt
s₁õ.õ || jesi.õ.õ keasie: hooizaad ||
112. dõ brõu wõr se:õt t₁õnõx tã dju:õvõm tã
brõu wõn
113. bõrkõ - ik bõrk - dõ bõrkst - jõ bõrkõ - he:õ bõrk -
bõrkõ (2) - of bõrkõr (1en3) - ve:õ bõrkõ - ik
bõrkõ - dou bõrkõst - jõ bõrkõn - he:õ bõrkõ -
ve:õ bõrkõn - ve:õ he bõrk
114. bi.õdõ ik bi.õr - dou bi.õst - jõ bi.õrõ - he:õ bi.õt -
ve:õ bi.õrõ - bi.õrõ ve:õ || alle vormen van; sene
gebruiken voor de r steeds een d; ik bi.õt(2) || -

- ik be.²(1en2)- of ik bi.²da(3)- ik he be.²en(1en
 2)- of bi.²et(3)- bi.²dr² sei ek
115. tixā litsani.²n(1en3)- of litsā(2)- mar
 hei IX gu.²et
116. do kist fir a:²ijon kreij² upa merk
 117. hei het sei²n- hei su vmei t²ijko
118. do fa:m sei d²ot²(1en3)- of d²arti²(2)g²olik
 hi.²
119. der vi.²er²- of v²ij²n: -fi:f pri:²an
 120. undar di'iks be.²m la²t²et ful ikols
 121. et v²et²er ist²oj²int ko:it²jon a.²n(1)- of j²int
 si.²dr²(2)- of ko:it²jon(3)- a.²n
 122. et he.² IX no² gu.²en-tix no²ma, kre²k(1en2)
 of kre²kt(3)- me.²nt
123. mar jone: x²o vnt ma.²ko ma.²i(3) ana:²i
 || et gi.²ls font a:²i(2en3)- of do dj²erā(1)||
124. d²et byemko sold²e vul net best² gruij²skens
 125. do:mane. het quij² vin
 126. yx²at hu:²s(1)- of hys(2en3)- IX sub²ro.²nt
 127. da m²olka spoe²t²at a²kou y²ta u:²an- of y²ta ja:² 140.
 128. do kost²er li.²at do klo²k || m²kry²s- kry²son ||
 129. do kro.²da(1)- of kro.²ja(2en3)- j²erms bu:²g²
 trox vnder et x²avixt(1)- of et g²avixt(2en3)
 130. do d²wa, dyts²as k²va, m: but², do.²er- of ook wel

- ne²i but²?
131. ja heb² m² b²ont emb²low ste²n - of sla.²n(3)
 132. do s²ij IX v²ot²in || st²ip: verouderd voor s²ij ||
 133. do leit² park sm.²
 134. et IX sla.²n lin do(1i)k di s²ij.²en he
 135. frent sit(1)- of frent ja²(2)(2en3)- vnt he.²land²ol
 sneij² ste:t(1)- of st²et(2en3)
 136. dwa.²n(1en2)- of dwa.²n(3)- ik d²ux²at- dou d²ukt²at-
 jo d²ugt- hei d²ukt²at- v²ei d²ugt- jim d²ugt-
 sei d²ugt- ik di²jt²at- dou di.²st²at- jo di.²n:at-
 hei di.²jt²at- v²ei di.²n:at- jim di.²n:at- sei
 di.²n:at- di²ikt²at- di.²dar²at mar- di.²n:
 sei at mar
 137. do:pa do: p²nrk- do: p²font- do sold²at²?
138. teskj²- hei t²esk²at- hei t²esko- hei het tesko
 (1en3)- of ook t²nskon(3)
 139. bins- ik bin- dou b²it- jo bins- hei bint-
 v²ei bins- jim bins- sei bins- bint²er- of binti
 (2)- bun²er- ik he bun
 140. Locale landmaten: m²eb = een halve bunder
 d².ru.²da = roede van 600 in een ha.
 141. Locale waternamen: do r²mf².et (ringvaart)-
 do ho:ft fe.²et (hoofdvaart)- do m²jsk²- do
 'n²skfe.²et- do bin: fe.²et (Binnenvaart).

De naam van deze plaats in haar Friese dialect is tsjfalbert
De inwoners heten: tsjfalberts - Voor de overige gegevens omtrent het dorp: zie tsjfalbert
 et Xi.²ot²orsk- of et gi.²ot²orsk (Giet hoorns) dialect

Zeglieden: 1. Abrijn Hetzes Koopmans; 67 j.; hier geb.; rustend boer; heeft hier steeds gewoond;
 V. van Akkrum, M. van hier (ieder van beiden hield zich aan eigen dial.; de kinderen spraken beide ook
 in ieders dial. aan); spreekt meestal het Friese dial., beheerst het Xi.²ot²orsk en spreekt dit nog
 met de kameraden-van-ouds.

2. Abaltje Ytje Hendriks Gijlman; 25 j.; hier geb.; helpt in de huishouding; steeds hier gewoond;
 V. en M. beide van hier (et Xi.²ot²orsk was de huiselijke omgangstaal); spreekt gewoonlijk 't Friese
 dial., ook wel Nederl.

3. Imkje Sybrens Siebenga; 22 j.; hier geb.; helpt in de huishouding; V. van Oldeboorn, M. van
 Luxwoude (huiselijke omgangstaal Fries); spreekt steeds 't Friese dial.

Opm. 2 en 3 was nooit tevoren opgewallen, dat er verschil bestond tussen hun beider uitspraak.
 Ongeveer 25 of 30 jaar geleden zijn vele ouders die zelf Xi.²ot²orsk spraken en dit onder elkaar ook bleven
 doen, ertoe overgegaan hun kinderen het Fries te leren. (1) is uit to'n gezin geboortig.